

JULY 28TH - AUGUST 7TH 2012

A COSMOPOLITAN TOUR

2012 IN THE
BALTIC STATES
VILNIUS RIGA TALLINN

- 28.7 VILNIUS
- 29.7 TRAKAI
- 30.7 RIGA
- 31.7 SIGULDA
- 1.8. VALMIERA
- 2.8. VALKA
- 3.8. OTEPAA
- 4.8. TARTU
- 5.8. NAKVERE
- 6.8. LAHEMAA
- 7.8. TALLINN

LIBRARIANS

In the **BALTIC STATES**

LIBRARIES CYCLING UNCONFERENCE FOR LIBRARIANS AND LIBRARY LOVERS

<http://www.cyclinglibrarians.org/>

© DESIGN HOUSE 2012

“Cycling for libraries haalt het beste in je boven”

Interview met Mace Ojala en Jukka Pennanen

Interview: Julie Hendrickx, vertaling: Gerd De Coster

Foto's: Evelyn Weiser

Van 18 tot 26 juni fietsen meer dan honderd enthousiaste bibliotheekmedewerkers van Amsterdam naar Brussel met Cycling for libraries. Al voor de derde keer vindt deze internationale unconference plaats. Het biedt de kans te netwerken met toegewijde collega's vanuit de hele wereld. Onderweg wordt er gestopt om ideeën uit te wisselen, workshops te houden en uiteraard bibliotheken te bezoeken. De passage door België is een ideale gelegenheid om een dag mee te fietsen. We spraken met de Finse organisatoren Mace Ojala en Jukka Pennanen.

Jullie organiseerden Cycling for libraries voor het eerst in 2011, jullie fietsten toen van Kopenhagen naar Berlijn. Waarom zijn jullie met dit evenement gestart?

Mace: Het idee kwam eigenlijk op een nogal intuïtieve manier tot stand. Achteraf hebben we het proberen te rationaliseren, maar in zekere zin ontstond Cycling for libraries vanzelf.

Jukka: Voor de oorsprong van het idee moeten we teruggaan naar het najaar van 2000. Mijn professor literatuur, Tarmo Kunnas, had in die tijd de gewoonte om samen met zijn vrienden fietstochten te maken in Frankrijk. Daar hielden ze literaire en culturele discussies, maar ze leerden er net zo goed de plaatselijke keuken en wijn kennen. Wat een fantastisch idee! Discussies, maar niet in een aula. Toen dacht ik: hoe mooi zou het niet zijn om iets vergelijkbaars te organiseren met bibliotheecarissen. Ook een aantal van mijn vrienden deden fietstochten op het Europese vasteland. Ze beschikten over een bezemwagen, voor het geval dat. In diezelfde periode maakte de zogenaamde unconference zijn opwachting, iets wat me fascineerde. Cycling for libraries is een combinatie van dat alles. Een onverwachte meevaller waren de actieve bibliotheekmedewerkers uit de grootstedelijke agglomeratie van Helsinki. Zonder hen zou het hoe dan ook onmogelijk geweest zijn het evenement te organiseren. Ik ben bijzonder dankbaar voor de openheid van geest en de flexibiliteit van deze 'bende' organisatoren.

Mace: Ondertussen had ik me voorgenomen naar het World Library and Information Congress (WLIC) van de International Federation of Library Associations (IFLA) te fietsen. Dat vond in 2010 in het Zweedse Göteborg plaats, niet zo ver van mijn woonplaats in de Finse hoofdstad Helsinki. Jukka voelde intuïtief aan dat er een verband was tussen beide ideeën. Toen we elkaar in de zomer van 2010 ontmoetten, raakte alles al snel in een stroomversnelling. Tijdens WLIC 2010 konden we dan ook met enthousiasme en zonder spijt de fietstocht van

Kopenhagen naar Berlijn aankondigen. We kregen fantastische reacties van iedereen met wie we spraken. Zodra we ermee naar buiten gekomen waren, moesten we eenvoudigweg doorgaan en alles organiseren. We namen een risico en zijn erg blij dat het zo fantastisch uitpakte.

Wat zijn de belangrijkste doelstellingen van het evenement?

Mace: Cycling for libraries is een unconference. Op een eerder theoretisch niveau willen we met het project het standaardconcept van een conferentie deconstrueren. Onze stelling luidt dat een klassiek congres niet de enige, en misschien evenmin de beste manier is om met collega's samen te komen. Dit project is een van onze initiatieven om iets op te bouwen dat anders is, een aanvulling voor de bibliotheeksector kan betekenen.

Op een meer praktisch niveau is Cycling for libraries een fantastische en alomvattende kans voor alle mensen die er rechtstreeks bij betrokken zijn om te netwerken en te workshoppen, een studietocht, een uitdaging, belangenbehartiging... en natuurlijk een leuke fietstocht. In de geest van unconferencing is Cycling for libraries een nogal open concept. Dat betekent dat mensen die eraan deelnemen, een bijdrage leveren aan alle aspecten ervan. Onder deelnemers verstaan we de 100 personen die werkelijk meedoen aan de fietstocht én de plaatselijke collega's en vrienden die de waarde van dit evenement inzien en het voor hun eigen doeleinden gebruiken.

Jukka: Het evenement werd enerzijds opgestart vanuit een bezorgdheid over de toekomst van de bibliotheek. De bibliotheek is een aloude instelling. Het lijkt alsof ze probleemloos functioneert, zoals een goed werkende klok. Nochtans tikt er ergens op de achtergrond een tijdbom. Vooral dan omdat de bibliotheek grotendeels onveranderd gebleven is, terwijl de uitgeverwereld en de communicatiesector eromheen radicaal veranderd zijn. We zijn bezorgd over de rol van de bibliotheek in de democratische toegang tot informatie. Gezien technische oplossingen bijvoorbeeld in sterke mate bepalen welke richting de bibliotheek uitgaat, vragen wij ons af wie uiteindelijk de drijvende krachten zijn achter de veranderingen in deze sector? Die bekommernis willen we op het voorplan plaatsen zodat er publiekelijk over gediscussieerd wordt en er oplossingen voor gezocht kunnen worden.

We willen ook de bibliotheek uit — letterlijk — en af van het oubollige, saaië imago dat de bibliothecaris heeft. Bibliotheken mogen ook aan het publiek getoond worden en ze kunnen hun

diensten net zo goed vermarkten als commerciële organisaties. Wat we willen promoten is dat bibliotheken zich openstellen voor de civiele maatschappij. Daarbovenop zorgen we voor een belangrijke dienstverlening voor bibliothecarissen. Die dienstverlening is eenvoudigweg bij toeval ontstaan toen we ons van het belang ervan bewust werden. We willen

bibliothecarissen in de schijnwerpers van de stedelijke samenleving plaatsen. Dat is de reden waarom bibliothecarissen in grote steden fietsen, begeleid door politie-escortes. Het verbetert niet noodzakelijkerwijze de beroepsbekwaamheid, maar komt wel de teamgeest van de deelnemers aan Cycling for libraries ten goede.

Hoe organiseer je een dergelijk massa-event? Waar begin je?

Mace: Meestal kiezen we eerst twee leuke steden, met ertussen ook nog iets interessants. De zomer is het fietsseizoen bij uitstek en we proberen zo met de planning te schuiven dat die past bij andere evenementen die we relevant en interessant vinden, en waarmee we in contact kunnen treden. Vervolgens is het de beurt aan de plaatselijke contacten, het logies, de route, de te bezoeken bibliotheken, de voor die plek relevante gesprekstema's etc.

Op een bepaald ogenblik brengen we ook altijd een bezoek aan de plaatsen die Cycling for libraries zal aandoen. Meestal besteden we daar een dag of vijf aan, we leggen de fietstocht dan ook bij benadering met de auto af. Die verkenningstrips zijn belangrijk. Niet alleen omdat we ons psychologisch voorbereiden op wat komen gaat, maar ook omdat we zo zelf de omgeving van de fietsroute kunnen zien, in aanraking kunnen komen met plaatselijke collega's en vrienden, en ook omdat we dit 'gekke' project aan de mensen die ter plekke betrokken zijn een gezicht kunnen geven. In deze organisatiefase zijn de zaken meestal al aan het rollen en komen er heel wat impulsen. Op dat ogenblik is het dus zaak om alles de richting uit te sturen die wij leuk vinden. Voor ons, als hoofdorganisatoren, is de planning in de praktijk een proces dat een jaar lang duurt — en dat we buiten ons gewone werk om doen. Ons organisatie-team, ongeveer twaalf man sterk, houdt zich bezig met de praktische gang van zaken tijdens de tocht.

Bereiken jullie de gewenste resultaten?

Mace: Wel, het interne unconferencing gedeelte functioneert heel goed, dankzij onze fantastische deelnemers. Voor de honderd mensen die aan de fietstocht deelnemen, fungeren de bibliotheken en de bibliotheeksector echt wel als verbindende element. Mensen die niet bijzonder gemotiveerd bezig zijn met hun beroep en met bibliotheken zouden geen elf dagen doorbrengen in een dergelijke intieme setting. We geloven dat het bijwonen van dit evenement een zeer kostenefficiënte manier is om met internationale collega's in contact te komen en met hen bevriend te raken. Bovendien is deelname aan Cycling for libraries vanuit professioneel oogpunt absoluut gerechtvaardigd. Qua public relations en belangenbehartiging hangt veel af van de richting die de plaatselijke collega's met het project uit willen, hoe goed ze met elkaar gelieerd zijn en wat hun aspiraties zijn. Het moet gezegd dat de Litouwse, Letse en Estse collega's vorig jaar hun beste beentje hebben voorgezet, en heel wat uit

“NORMALE BIBLIOTHEEKCONFERENTIES ZIEN ER ECHT NIET UIT. DOORGAANS GAAT HET OM EEN GROEP VAN VERVEELDE MENSEN DIE ACHTER GESLOTEN DEUREN IN AUDITORIA ZITTEN EN DE HELE DAG NAAR POWERPOINTPRESENTATIES KIJKEN.”

Cycling for libraries hebben gehaald. Daarover zijn we bijzonder opgetogen.

Jukka: Een evenement dat nog maar twee jaar bestaat, is uiteraard nog volop in ontwikkeling en vanzelfsprekend verloopt niet alles zoals we het ons aanvankelijk hadden voorgesteld. Misschien zouden we graag meer concrete resultaten zien, maar aan

de andere kant geven we ruimte aan nieuwe ideeën, en als iets mislukt, zijn we bereid om verbeteringen aan te brengen. We zien het als een gezamenlijk evolutief proces. Het eindresultaat kan van alles zijn — misschien is het dat wat dit evenement voor iedereen zo interessant en uitdagend maakt. Cycling for libraries daagt elke deelnemer persoonlijk uit wat zijn competenties en vaardigheden betreft. De organisatoren vormen daarop geen uitzondering (lacht).

Wat is de impact van het evenement op de plaatselijke bibliotheken die jullie tijdens de tocht bezoeken?

Mace: We kunnen hen inspireren en hen iets tonen dat een 'klein beetje anders' is. Grote, imposante hoofdbibliotheken zijn gewend aan bezoeken van grote groepen op excursie. In dat opzicht zijn we voor hen dus niet zo bijzonder. Al ben ik er wel van overtuigd dat ze zich van alle groepen die hen een bezoek brachten, Cycling for libraries over 5 of 10 jaar zeker nog zullen herinneren. Voor kleinere, plaatselijke bibliotheken is de impact van Cycling for libraries fundamenteel anders. Vele vak- en kleinere stadsbibliotheken kregen nog niet zo vaak groepen over de vloer die hun bibliotheek bezoeken, en misschien nog nooit buitenlandse collega's. Bij wijze van spreken brengen we 'de berg naar Mohammed'. Veel mensen die in kleinere bibliotheken werken, dragen hun steentje bij door lokaal iets te organiseren, door te helpen met praktische zaken of door 10 tot 20 kilometer mee te fietsen. Zelfs als ze om praktische redenen zelden aan grote conferenties kunnen deelnemen, kunnen ze zich nu bij iets groots aansluiten.

Normale bibliotheekconferenties zien er echt niet uit. Doorgaans gaat het om een groep van verveelde mensen die achter gesloten deuren in auditoria zitten en de hele dag naar powerpointpresentaties kijken. Bibliotheekgebruikers zullen daar niet bepaald begeistert door raken. Het ziet er ook vreselijk uit als een van je vrienden uit de bibliotheeksector foto's of video's met je deelt op Facebook of Twitter. Een fietstocht is iets heel anders, en een veel beter verhaal om wat wereldwijde 'exposure' te krijgen via alle mensen die Cycling for libraries online volgen.

Jukka: Naast het feit dat we de plaatselijke bibliotheken in de schijnwerpers willen plaatsen zodat ze zaken die zij belangrijk vinden naar voren kunnen schuiven, willen we het idee verspreiden dat zelfs kleine bibliotheken internationaal kunnen gaan en kunnen netwerken. We willen het vertrouwen van de bibliothecarissen, ook die uit kleine bibliotheken, opvizzelen — dat is misschien niet altijd absoluut noodzakelijk, maar vaak nog wel. We zouden graag langer in de bibliotheken vertoeven en met de lokale bibliothecarissen praten, maar de timing laat dat tot dusver niet toe.

Kun je die impact werkelijk meten?

Mace: We voeren geen academische analyses uit naar de impact

op de plaatselijke bibliotheken, we beschikken dus niet over echte, wetenschappelijke methodes om die te meten.

Jukka: Tot nu toe kunnen we enkel de aandacht meten die de media eraan besteden (de verzamelde krantenartikels en tv-items). Voor het overige zal de toekomst uitmaken of de bezoeken werkelijk relevant zijn voor die bibliotheken.

Hoe groot is het team achter Cycling for libraries? Hebben ze allemaal een verleden als bibliothecaris?

Mace: Cycling for libraries wordt gedragen door een netwerk van mensen. Er zijn heel wat mensen die het idee eenvoudigweg leuk vinden, over ons tweeten en bloggen, en ons steunen met ideeën. Daarnaast zijn er de plaatselijke vrienden en collega's die ons met de praktische kant van de zaak helpen. Ons beiden meegerekend bestaat het ondersteuningsteam tijdens Cycling for libraries-unconference uit 10 tot 15 personen. Daartoe behoren ook twee personen voor de catering en de 3 tot 4 personen van de filmploeg. Op de kok na heeft iedereen een bibliotheekachtergrond. Dat is van belang voor de deelnemers aan het evenement en voor de geloofwaardigheid ervan.

Hoe bepalen jullie de bestemming, wat zijn de belangrijkste criteria?

Mace: Het is correct dat wij als organiserende groep tot dusver de bestemmingen hebben bepaald, maar in feite worden ze ook beïnvloed door het Finse nationale bibliotheekbeleid. Dat betekent dat de bestemming enigszins van belang moet zijn voor de Finse bibliotheken, of een Europese dimensie moet hebben, wat het geval is met Brussel. Maar in de toekomst zullen waarschijnlijk ook andere criteria een rol spelen.

Wat zijn jullie beste herinneringen aan Cycling for libraries?

Mace: Goh, dat zijn er zo veel. Algemeen beschouwd is het, dat daar waar dit soort van informele setting Cycling for libraries heen leidt, het beste in elk van ons naar boven komt.

Jukka: Oh, de herinneringen, dat is waar het werkelijk om draait! Voor ons organisatoren is de tocht zoals een stevige training. Het is werkelijk zwaar, uitdagend, stresserend, maar anderzijds totaal nieuw en fantastisch! Over het algemeen is het, denk ik, een unieke ervaring waarbij we de problemen onmiddellijk moeten oplossen — we hebben dus niet de mogelijkheid om

“WE WILLEN BIBLIOTHECARISSEN IN DE SCHIJNWERPERS VAN DE STEDELIJKE SAMENLEVING PLAATSEN. DAT IS DE REDEN WAAROM BIBLIOTHECARISSEN IN GROTE STEDEN FIETSEN, BEGELEID DOOR POLITIE-ESCORTES.”

werkgroepen of comités op te zetten om langdurig over oplossingen na te denken. Niets kan onopgelost gelaten worden. Het is absoluut geweldig om op het einde van de dag veilig en wel aan te komen, het is zalig halt te houden om iets te eten, het is heerlijk om met een aantal internationale bibliothecarissen te babbelen, het is fantastisch om nieuwe mensen te ontmoeten en met hen bijna tien dagen door te brengen! Het enige wat pijn doet, is afscheid nemen. Maar ook dat zegt iets over het feit dat dit soort van evenement een voltreffer is.

Mace: Mijn beste herinneringen heb ik wellicht aan de eerste en de tweede dag van de eerste editie van Cycling for libraries in 2011. Toen kon ik ergens tussen Kopenhagen, Køge en Praestø de positieve energie in de groep van 80 mensen lijfelijkelijk voelen.

Wat verwachten jullie van de editie van dit jaar?

Jukka: Het wordt echt een interessante fietstocht. De centrale rol die Nederland en België in het bibliotheekwezen spelen, is wijd en zijd bekend. Misschien is dat de reden waarom het aantal deelnemers ditmaal zo hoog ligt — we hebben zelfs een wachtlijst van 30 personen. We kijken werkelijk uit naar interessante bibliotheken en bibliotheekconcepten, naar nieuwe en oude bibliotheken, naar bibliotheken die gerenoveerd worden en bibliotheken die in de steigers staan..., en naar tal van inspirerende lokale bibliothecarissen uiteraard! Gezien beide landen een uiterst belangrijke rol spelen in het bibliotheekbeleid, is het fantastisch om hun bibliothecarissen en bibliotheken te leren kennen. We kijken ook uit naar een interessante meeting in het Europees parlement. Hopelijk zal die ertoe bijdragen dat bibliotheekkwessies eindelijk op de agenda van de Europese Unie geplaatst zullen worden. Wat het parcours betreft zijn we niet echt bevreesd voor hellingen, maar misschien des te meer voor tegenwind (lacht). We zouden het bijzonder leuk vinden mochten er op 25 juni, wanneer we in Brussel aankomen, veel bibliothecarissen en bibliofielen aanwezig zijn op onze *get-together*. Iedereen is welkom, meer informatie staat op onze website.

Zijn er bezoeken of stopplaatsen waarnaar jullie in het bijzonder uitkijken?

Mace: Elke deelnemer brengt zijn eigen verwachtingen, ambities en beweegredenen mee, elke deelnemer zou dus een ander antwoord geven. In Den Haag zullen we bij IFLA, EBLIDA etc. enkele van de *bigwigs* van de wereldwijde bibliotheeksector ontmoeten. Delft wordt interessant voor de vele deelnemers die de stad nog niet bezochten. Oorspronkelijk was het niet onze bedoeling om Brugge aan te doen. Maar gezien verschillende deelnemers er expliciet naar vroegen omdat ze die plaats willen zien, voegden we ze toe aan het programma (ons achterste zal die 50 extra kilometer moeten bekopen). Het bezoek aan Gent betekent echt een uitgelezen kans, nu de Gentse universiteitsbibliotheek er gereorganiseerd wordt. Het wordt interessant om de plaatselijke bibliothecarissen te ontmoeten en om naar hun verhalen te luisteren. Het is echt wel moeilijk om vooraf te zeggen wat we precies willen ervaren, maar we kijken er met veel belangstelling naar uit om te zien wat dit avontuur ons brengt.

Wat weten jullie eigenlijk over de Nederlandse en Vlaamse bibliotheken en hun situatie?

Mace: We hebben allebei al eerder Nederlandse bibliotheken bezocht en hebben er enkele vrienden. We zijn allebei ook al in België geweest, in Gent en Brussel. Nederlandse bibliothecarissen doen heel wat interessante dingen, en ze zorgen er ook voor dat iedereen weet hoe goed ze zijn (lacht). In juni zal Cycling for libraries door het hart van Europa rijden, en ook door het hart van de Europese Unie. Sommige deelnemers waren nog nooit eerder in Europa. Voor hen is dat dus een unieke kans om bibliotheken, bibliothecarissen en hun context te zien. Onze vijfdaagse verkenningstocht in februari 2013, die ons langs Brussel, Sint-Niklaas, Gent, Middelburg, Delft, Den Haag en Amsterdam leidde, gaf ons meer informatie over hoe het er daar uitziet. We kunnen nauwelijks wachten om meer te ontdekken.

Hoeveel fietsers zullen er in juni bij zijn?

Mace: Cycling for libraries brengt honderd deelnemers naar Amsterdam, Brussel en de plaatsen die we onderweg aandoen. Binnen een week nadat de inschrijvingen voor de editie van dit jaar van start gegaan waren, waren er al meer dan honderd inschrijvingen. Ongeveer de helft van hen zijn er voor het eerst bij, de andere helft nam al eerder deel. Dat 'alumni' zich opnieuw inschrijven, betekent voor een organisator van een unconference

de meeste oprechte vorm van feedback die hij kan krijgen.

Komen ze van over de hele wereld?

Jukka: De meeste deelnemers komen uit Noord- en Oost-Europa (Duitsland, Frankrijk, Finland, Zweden, Italië, Kroatië, het Verenigd Koninkrijk etc.). Zowel uit

Rusland als uit de Verenigde Staten komen er een twaalfstal personen. Verder verwachten we nog enkele Canadezen en enkelingen uit onder meer Argentinië, Qatar en Spanje. Uiteraard zijn er ook de lokale deelnemers uit Nederland en België. Het gaat dus om een interessante mix van verschillende nationaliteiten.

Hebben jullie al plannen voor 2014?

Mace: We hebben er al enkele, maar gaan daar voorlopig nog niet op in; één unconference per keer is meer dan werk genoeg (lacht).

Kunnen jullie ons vertellen waarom elke bibliothecaris ten minste gedurende één dag zou moeten deelnemen?

Mace: Iedereen die één dag lang wil meefietsen, is welkom. Het is een uitgelezen kans om het fietsevenement op een comfortabele manier te beleven en om deel uit te maken van een groep enthousiaste, mooie collega's van over de hele wereld.

Jukka: We zouden zelfs zeggen: als Mohammed niet naar de berg kan komen, dan zal de berg naar Mohammed moeten komen. En gezien Cycling for libraries om praktische redenen niet voor logies voor meer dan honderd mensen kan zorgen, is deelnemen gedurende één dag gratis. Het kost je enkel je tijd en je calorieën. Breng ons wel van je komst op de hoogte door in te schrijven via de website van Cycling for libraries, http://www.cyclingforlibraries.org/?page_id=4219.

Oké, veel succes en bedankt voor dit interview. ■■